

تأثیر شیوه آموزش معماری دانشگاه‌های تهران و شهیدبهشتی بر آثار سال‌های ۱۳۴۰-۱۳۷۰

آلاله سامیر^{۱*}، احمد میرزا کوچک خوشنویس^۲

۱- دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس

۲- عضو هیئت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

خلاصه

در دهه ۴۰، شیوه آموزش حکمفرما در دانشکده‌های معماری ایران که به تأثیر از بوزار شکل گرفته بود، به سمت مکتب باوهاوس، رو به تغییر نهاده و تا اواخر دهه ۵۰ به همان صورت به حیات خود ادامه می‌دهد. از آنجایی که شیوه آموزش مناسب نقش بسزایی در روند تولید آثار خلاق در معماری داشته و نیز به دلیل اصلاحات شکل گرفته در سیستم آموزش معماری در این دوره، توجه به آن اهمیت می‌یابد. لذا، پژوهش حاضر با استفاده از شیوه تاریخی و استفاده از منابع دست اول و دست دوم از مستندات و مصاحبه‌های موجود، به قیاس سیستم آموزشی دو دانشکده برجسته و مطرح کشور، در سال‌های ۴۰ تا ۷۰ پرداخته است تا بدینوسیله ارتباط میان تأثیرگذاری شیوه آموزش بر آثار و به دنبال آن جریانات معماری برآمده از آنها دست یابد.

کلمات کلیدی: آموزش معماری در ایران، مکتب بوزار در ایران، مکتب باوهاوس در ایران، معماری هویت‌گرا، معماری بوم‌گرا.

۱. مقدمه

تأثیر روش‌های منحصر به فرد آموزش معماری، بر روند طراحی فارغ التحصیلان این رشته و بالتبع محصول معماری آنان بر کسی پوشیده نیست. به این معنا که آموزش متناسب و اصولی، در کنار استعداد دانشجویان و محیط یادگیری، می‌تواند در موفقیت محصول معماری نقش داشته باشد. در سال‌های اخیر، شاهد از هم گسیختگی تاروپود معماری در ایران هستیم، که با آشفتگی و عدم برخورداری از هویتی واحد در آثار، خود را نشان می‌دهد. لذا واکاوی مسأله آموزش معماری و بررسی چگونگی شیوه‌های موفقیت‌آمیز آن در تولید محصولات معماری، پیش از پیش اهمیت می‌یابد. بدیهی است منظور از موفقیت یک محصول معماری، رعایت تناسبات هویت ملی، فرهنگی و اقلیمی در کنار دانش مهندسی است، چنان که به وحدتی مشخص برسد که ورای زمان خود باشد. حجت، این وحدت موجود در آثار را در فطرت‌گرایی معماری سنتی دانسته و معتقد است که این ویژگی، آموزش را به سمت و سویی خاص می‌کشاند و محصول معماری را تبدیل به محصول مشترک فطری در میان جامعه انسانی می‌کند (حجت، ۱۳۹۳: ۱۳۰). لذا ابداعات، سلاقی و آمال و خواسته‌های شخصی جای خود را به حقیقت می‌دهند. حقیقتی که شاکله معماری را تشکیل می‌دهد و فراتر از موضع شخصی اساتید و شاگردان است. در این پژوهش سعی شده است تا با انتخاب یک دوره میانی

*Corresponding author: دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس

Email: Alalehsamir@gmail.com